

МАРК ТВЕН
ЧУДНОВАТАТА СЛУЧКА

Превод от английски: Нели Доспевска, 1989

chitanka.info

Ето какво ми разказа майорът, доколкото мога да си го спомня:

През зимата на 1862–63 г. бях комендант на форт Тръмбъл, в Ню Лондон, Кънектикът. Може би животът ни там не беше така деен, както животът „на фронта“; но все пак, по свой начин, и той беше достатъчно деен — мозъците ни не се спичаха поради липса на нещо, което да ги раздвижи. Преди всичко по онова време из целия Север атмосферата бе натежала от тайнствени слухове — слухове за бунтовнически шпиони, които шетали навред, като се готвели да вдигнат във въздуха северните ни укрепления, да изгорят хотелите, да изпратят заразено облекло в градовете ни и други такива работи. Спомняте си това. Всичко това помагаше да ни държи будни и разпръсваше традиционното еднообразие на гарнизонния живот. Освен това в нашето укрепление се набираха новобранци, което ще рече, че нямахме време да дремем, да пускаме в ход въображението си и да лентяйствуваме. Така например въпреки всичката ни бдителност, половината от приходните в един ден новобранци се изплъзваха от ръцете ни и се измъкваха още същата нощ. Възнаграждението на новобранците беше толкова голямо, че всеки новобранец можеше да заплати на караула триста-четирисотин долара, за да го пусне да избяга и все пак да му останат достатъчно пари, които да съставляват цяло богатство за един беден човек. Да, както казах и по-рано, животът ни съвсем не беше замрял.

И тъй, един ден седях сам в помещението си и пишех нещо, когато при мене влезе едно бледо и парцаливо момче на около четиринадесет или петнадесет години, поклони се учтиво и каза:

— Тук приемат новобранци, нали?

— Да.

— Ще ме вземете ли на служба, сър?

— Боже мой, не! Ти си твърде малък, мое момче, и твърде дребен.

По лицето му се изписа разочарование, което бързо се задълбочи в отчаяние. То се обърна бавно, като че ли имаше намерение да си върви, но се поколеба, погледна ме отново и каза с глас, който проникна право в сърцето ми:

— Нямам си дом и съм без никакъв приятел в света. О, само да можехте да ме вземете на служба!

Но, разбира се, за това и въпрос не можеше да става и аз му го казах колкото е възможно по-любезно. После го поканих да седне до печката и да се стопли и добавих:

— След малко ще ти дадем да си похапнеш. Гладен ли си?

То не отговори: нямаше нужда да прави това; благодарността, която се четеше в големите му ласкави очи, беше по-красноречива от всякакви думи. Седна край печката, а аз продължих да пиша. От време на време го поглеждах крадешком. Забелязах, че дрехите и обувките му, макар изцапани и износени, бяха с добра кройка и от добър материал. Това обстоятелство беше указателно. Прибавих към него и факта, че гласът му беше плътен и музикален; очите дълбоки и тъжни, а обноските и държането — благородни; очевидно горкото момче се намираше в беда. Това ме заинтригува!

Малко по малко обаче се увлякох в работата си и забравих момчето. Не знам колко трая това; но най-после вдигнах случайно глава. Момчето седеше с гръб към мене, обаче главата му беше обърната по такъв начин, че можех да виждам едната от бузите му — и по тази буза течеше беззвучен поток от сълзи.

„Боже мой! — казах си аз. — Забравих, че клетото хлапе е гладно.“ След това изкупих суровостта си, като му казах: Ела, момчето ми; ще обядваш с мене; днес съм самичък.

То отново ми отправи благодарствен поглед и лицето му светна от щастие. На трапезата остана право с ръка на гърба на стола си, докато седнах аз, тогава седна и то. Взех ножа и вилицата и... просто ги задържах така и останах безмълвен, защото момчето беше свело глава и мълчаливо се молеше. Хиляди свети спомени за дома и детинството ми ме обзеха и с въздишка си помислих колко съм се отдалечил от религията, от утехата, успокоението и подкрепата, които тя дава на наранените души.

Докато се хранехме, забелязах, че младият Уиклоу — пълното му име беше Робърт Уиклоу — знаеше как да си служи със салфетката; и... с една дума, забелязах, че е момче с добро възпитание; няма защо да се впускам в подробности. Отличаваше се също така с простичка откровеност, която спечели симпатиите ми. Разговаряхме главно за него и не ми беше трудно да изтръгна от него историята му. Когато ми каза, че бил роден и израсъл в Луизиана, той решително спечели сърцето ми, тъй като бях прекарал там известно време. Познавах

цялата „крайбрежна“ област на Мисисипи и я обичах, пък и не бях я напуснал толкова отдавна, че интересът ми към нея да почне да бледнее. Самите имена, които се отронваха от устните му, ми звучаха приятно — така приятно, че насочвах разговора тъй, че той да ги произнесе. Батън Руж, Плакмайн, Доналдсънвил, Сиксти майл Пойнт, Бонет Кар, Сток Ландинг, Каролтън, Стиймшип Ландинг, Стиймбоут Ландинг, Нови Орлеан, Чупитулъс стрийт, Еспланадата, Рю де Бон Анфан, хотел „Св. Чарлс“, Тиволи Съркъл, Шел Роуд, езерото Пончартрейн; особено удоволствие ми доставяше да чуя отново имената на „Р. Е. Лий“, „Начез“, „Еклипс“, „Генерал Куитман“, „Дънкън Ф. Кенър“ и други добре познати параходи. Тези имена така живо възпроизвеждаха в паметта ми вида на нещата, за които се отнасяха, че едва ли не почувствувах, че съм отново там. Ето накратко историята на малкия Уиклоу:

Когато избухнала войната, той живеел с болната си леля и с баща си близо до Батън Руж, голяма и богата плантация, която семейството им притежавало от петдесет години. Бащата бил човек на Съюза. Бил преследван по всички възможни начини, обаче здраво държал на принципите си. Най-последно, една нощ, някакви маскирани хора изгорили имението и семейството трябвало да избяга, за да си спаси живота. Преследвали ги от едно място на друго и те понесли всичко, което може да донесе немотията, гладът и отчаянието. Болната леля най-последно намерила успокоение: мизерията и суровият живот я убили; тя умряла на открито, като някаква скитница, под дъжд и трещящи над главата ѝ гръмотевици. Не след дълго бащата бил заловен от въоръжена банда; и докато синът молил и просел милост, жертвата била обесена пред очите му. (В този миг в очите на момчето злокобно проблесна светлина и то каза с държането на човек, който говори сам на себе си: „Ако не ме вземат войник, няма значение... ще намеря начин... ще намеря начин.“) Веднага щом оповестили, че бащата бил мъртъв, казали на сина, че ако в срок от двадесет и четири часа не напусне областта, зле ще си изпати. През нощта се промъкнал до брега на реката и се скрил близо до кея на една плантация. След известно време там спрял корабът „Дънкън Ф. Кенър“ и той доплувал до него и се скрил във вързаната за кърмата лодка. Преди да съмне, корабът спрял на Сток Ландинг и той се измъкнал на брега. Извървял пеша трите мили между този пункт и къщата на един свой вуйчо на Гуд

Чилдрън стрийт в Нови Орлеан, и временно на бедите му бил сложен край. Но и вуйчо му бил човек на Съюза и не след дълго решил, че ще е по-добре да напусне Южните щати. Така той и малкият Уиклоу се измъкнали от областта с един платноход и своевременно стигнали Ню Йорк. Отседнали в „Астор Хаус“. Известно време малкият Уиклоу прекарал много добре, като се разхождал по Бродуей и наблюдавал непознатите гледки, които му предлагал Северът; обаче накрая настъпила промяна, при това не към по-добро. Отначало вуйчото бил весел, обаче сега започнал да придобива тревожен и отчаян вид; освен това станал раздражителен и мрачен; споменавал, че парите се свършват, че няма начин да се сдобие с други, че „не стига за един, а камо ли за двама“. Тогава една сутрин се оказало, че го няма — не се явил на закуска. Момчето запитало в канцеларията, където му съобщили, че вуйчото платил сметката предишната вечер и заминал за Бостън, както предполагал чиновникът, обаче не бил сигурен.

Момчето било само и без приятели. Не знаело какво да прави, но решило, че ще е най-добре да се опита да намери следите на вуйчо си. Отишло на кея и там разбрало, че нищожната сума, която имало в джоба, нямало да бъде достатъчна, за да отиде в Бостън, обаче ще му стигне до Ню Лондон; тогава то си взело билет за това пристанище, като предоставило на провидението да му осигури начин и средства да пропътува останалата част на пътя. И ето сега скитало из улиците на Ню Лондон три дни и три нощи, като тук-там му давали по милост някой и друг залък или му позволявали да дремне. Най-после обаче се отчаяло; и смелостта, и надеждата го напуснали. Ако може да постъпи на военна служба, благодарността му ще е голяма, но ако не е възможно да го приемат като войник, не би ли могло да стане барабанчик? О, то така много би се старало да угоди и би било тъй признателно!

Да, това е историята на малкия Уиклоу, както той ми я разправи, като се изключат подробностите. Аз казах:

— Мое момче, сега се намираш сред приятели — няма защо повече да се тревожиш. — Как блеснаха очите му! Повиках сержант Джон Рейбърн (той беше от Хартфорд; все още живее в Хартфорд; може би го познавате) и рекох: — Рейбърн, настани това момче при музикантите. Ще го запиша като барабанчик и искам да се грижиш за него и да следиш да се отнасят добре с него.

Разбира се, връзката между коменданта на поста и барабанчика сега се прекъсна; обаче мисълта за клетото самотно хлапе все пак ми тежеше. Не го изпусках от очи, като се надявах да го видя със светнало лице, отново бодро и весело; но не, дните минаваха, без да се забележи някаква промяна. То не дружеше с никого; винаги биваше разсеяно, винаги замислено; лицето му беше винаги тъжно. Една сутрин Рейбърн поиска позволение да поговори с мене насаме и каза:

— Надявам се, че не нарушавам наредбите, като ви говоря по този въпрос, обаче истината е, че сред музикантите цари такава тревога, че някой все *трябва* да заговори.

— Защо, какво има?

— Ами онова момче Уиклоу, сър. Нямаме представа как са се настроили против него музикантите.

— Е добре, продължавай, продължавай. Какво прави той?

— Моли се, сър.

— Моли се!

— Да, сър; момчето не оставя музикантите на мира с тези свои молитви. Сутрин щом стане и започва; на обед също; а вечер — ех, вечер се моли просто като обезумяло! Да спят ли? Божичко, те просто не могат да мигнат; както се казва, то взима думата и като пусне в действие машината за молитви, не можеш да го спреш за нищо на света. Започва с капелмайстора и се моли за него; после главния тръбач, и се моли за него; след това идва ред на главния барабанчик; и тъй нататък, изрежда целия оркестър, като им дава представление и проявява такъв интерес към тази работа, та просто бихте си помислили, че то смята, че още малко му остава да живее на този свят и че на небето няма да е щастливо без духов оркестър, и затова иска само да си избере музикантите, за да може да разчита на тях да свирят националните химни така, както ще подобава на съответното място. Е добре, сър, хвърлянето на ботуши по него не оказва никакво въздействие; там е тъмно; пък и освен това то не постъпва честно, защото коленичи зад тъпана; така че за него няма никакво значение, ако ще и дъжд от ботуши да вали отгоре му — пет пари не дава човекът, — просто продължава да си чурулика, сякаш му аплодират. Те му крещат: „Затвори си устата, бе!“, „Остави ни да си отдъхнем!“, „Застреляйте го!“, „Ох, я иди малко да се поразходиш!“ и други

подобни неща. Но има ли резултат? Това ни най-малко не го трогва. Пет пари не дава.

След малко Рейбърн продължи:

— Пък е и такава едно добро глупаче; става сутрин и домъква обратно цялата камара ботуши, разпределя ги и слага всеки чифт на мястото му. А тези ботуши вече толкова често са бивали хвърляни по него, че познава всеки ботуш в оркестъра — може да ги разпредели със затворени очи.

Подир нова пауза, която се стърпях да не наруша, той продължи:

— Но най-лошото от всичко е, че когато свърши да се моли — когато изобщо *реша* да свърши, — то започва да *пее*. Вие знаете, нали, какъв меден глас има, като заговори; знаете как с този свой глас е в състояние да накара и желязно куче да се раздвижи и да му близне ръката. Повярвайте ми, сър, това е нищо в сравнение с пеенето му! Звукът на флейтата е груб пред пеенето на това момче. Ох, така нежно и сладко извива глас там в тъмното, че просто ви кара да мислите, че сте в рая.

— Какво „грубо“ има в това?

— Е, та там е работата, сър. Чуйте го само какво пее:

Тъй, както аз съм — сломен и нещастен, и сляп.

Чуйте го само веднъж да пее това и да видим дали няма цял да се стопите и дали очите ви няма да овлажнеят! Няма значение *какво* пее, цял ви завладява и мелодията отива право в сърцето ви — и това става всеки път. Чуйте го само да пее:

*Дете на греха и скръбта, уплашен, злочест,
не чакай да мине нощта, отдай се ти днес.
За любов не милей,
която те грей...*

И тъй нататък. Кара те да се чувствуваш като най-злия, най-неблагодарен звяр, който се е родил на тази земя. Пък когато запее

онези ми ти песни за дом, за майка, за детинство, за стари спомени и за отдавна отлетели неща, за стари приятели, умрели и заровени, пред погледа ти се изправя всичко, което някога си обичал и изгубил в живота си... Когато го слушаш как пее, сър, става ти така приятно, така божествено, но, ох божичко, божичко, просто сърцето ти се къса! Музикантите... ех, те всички плачат... всеки от тези мошеници се разрежава, а и не се стареае да го прикрие. И знаете, същата шайка, която е замеряла момчето с ботуши, скача изведнъж от леглата си и се втурва в тъмното да го прегръща! Да, точно това правият и се лигавят над него, и го наричат с галени имена, и го молят да им прости. И ако в такъв един момент един полк войници се заканят да свалят дори само косъм от главата на това кутре, те ще се хвърлят срещу тях, като и да са цяла армия!

Нова пауза.

— Това ли е всичко? — запитах аз.

— Да, сър.

— Хубаво де, от какво се оплакват? Какво искат да се направи?

— Да се направи? Боже мой, сър, искат да му забраните да *пее*.

— Що за идея! Ти каза, че песните му били божествени.

— Там е работата, я! *Прекалено* божествени. Един простосмъртен не може да ги изтърпи. Цял те разбърква; просто те обръща наопаки: изстискава всичките ти чувства; кара те да се чувствуваш лош и грешен, достоен само за пъкъла. Така те кара непрестанно да се покаяваш, че всичко губи своя вкус и нищо не може да те утеши в живота. Пък и *плаченето*, знаете, всяка сутрин хората ги е срам да се погледнат един друг в лицето.

— Да, това е особен случай и оплакването е съвсем необикновено. Значи наистина искат пеенето да бъде спряно, така ли?

— Да, сър, точно така. Не желаят да предявяват много големи искания; много биха искали и молитвите да спрат или поне да се поокастрият; обаче главното нещо е пеенето. Ако им се удовлетвори молбата за песните, смятат, че ще могат да понесат молитвите, колкото и да е жестоко да бъдат изтезавани по такъв начин.

Казах на сержанта, че ще помисля по въпроса. Вечерта се промъкнах в помещението на музикантите и заслушах. Сержантът не

беше преувеличил. Чух умолителния глас да отправя молитви в тъмнината; чух проклятията на раздражените войници; чух градушката от ботуши да свисти през въздуха, както и тропотът и тупането около тъпана. Тази работа ме трогна, но и ме развесели. Подир малко, след внушително мълчание, започна пеенето. Боже, колко трогателно беше то, колко очарователно! Нищо в света не можеше да бъде толкова сладко, толкова нежно, толкова мило, свято, затрогващо. Прекъснах бързо посещението си; бях започнал да изпитвам чувства, които никак не са подходящи за коменданта на една крепост.

На следния ден издадох заповеди, запретяващи моленето и пеенето. Последваха три или четири дни тъй изпълнени с възбуда и ядове във връзка с увеличаването възнаграждението на новобранците, че нито веднъж не се и сетих за малкия си барабанчик. Една сутрин обаче дойде сержант Рейбърн и заяви:

— Това ново момче се държи много особено, сър.

— Как?

— Знаете, сър, цялото време пише.

— Пише? Какво пише — писма?

— Не знам, сър; но винаги когато не е заето служебно, току си пъха носа насам-натам из крепостта и все самичко — да пукна, ако има някое тъгълче или дупка, в които да не е надникнало, — и току го видиш, че извадило молив и хартия и записва нещо.

Това ме накара да изпитам най-неприятно чувство. Исках да погледна с насмешка на тази работа, обаче сега не беше момент да се гледа с насмешка на всичко, което би могло да породии най-малко съмнение. По онова време навсякъде около нас, из Северните щати, ставаха неща, които ни предупреждаваха да бъдем винаги нащрек и постоянно да бдим. Припомних си указателното обстоятелство, че това момче беше от Южните щати — от крайния юг, от Луизиана, — а при съществуващите обстоятелства тази мисъл не беше успокояваща. Въпреки това сърцето ми се сви от заповедите, които дадох на Рейбърн. Почувствувах се като баща, който заговорничи да навреди на собственото си дете и да го изложи на срам. Казах на Рейбърн да си мълчи, да чака сгоден момент и да ми донесе някои от бележките на момчето, когато успее да ги вземе, без то да го открие. Поръчах му да не прави нищо, което би дало възможност на момчето да разбере, че го

следят. Заповядах също да му се дава обичайната свобода, обаче, когато отиде в града, винаги да бъде следено отдалеч.

През следващите два дни Рейбърн ми докладва на няколко пъти. Никакъв успех. Момчето продължавало да пише, обаче винаги мушвало безгрижно хартията в джоба си, когато Рейбърн се появявал наблизо. Било отишло на два пъти в една стара изоставена конюшня в града, оставало там една-две минути и отново излизало. Човек не можеше да махне с ръка на тези неща — от тях лъхаше нещо недобро. Длъжен бях да си призная, че започвах да се тревожа. Отидох в частното си жилище и изпратих да повикат първия ми помощник — разумен и със здрави преценки офицер, син на генерал Джеймс Уотсън Уеб. Той се изненада и обезпокои. Разговаряхме дълго по въпроса и дойдохме до заключението, че си струва да предприемем таен обиск. Реших да се заема с тази работа сам.

Поръчах да ме събудят в два часа сутринта и скоро след това се озовах в помещението на музикантите и запълзах по корем по пода между хъркащите войници. Стигнах най-после до леглото на моя спящ бездомен скитник, без да безпокоя, когото и да било, взех дрехите и сандъчето му и пропълзах отново крадешком назад. Когато стигнах в квартирата си, намерих там Уеб, който с нетърпение чакаше да узнае резултата. Веднага започнахме претърсването. Дрехите ни разочароваха. В джобовете намерихме чиста хартия и молив: нищо друго, освен джобно ножче и други такива дреболии и безполезни неща, които момчетата обичат да си събират. Заловихме се с надежда за сандъчето. Там нямаше нищо, освен — какъв укор за нас! — една малка библия със следния надпис: „Чужденецо, бъди милостив към момчето ми заради неговата майка.“

Погледнах Уеб — той сведе очи; той ме погледна — и аз сведох своите. И двамата мълчахме. Сложих с благоговение книгата обратно на мястото ѝ. Уеб стана и си отиде, без да каже ни дума. След малко събрах сили, за да довърша неприятната си задача, и занесох плячката си на мястото ѝ, като пълзах по корем, както и по-рано. Тази поза изглеждаше твърде подходяща за работата, която вършех. Най-искрено се зарадвах, когато всичко свърши.

Към пладне на следния ден, както обикновено, дойде Рейбърн, за да ми докладва. Аз го прекъснах. Казах му:

— Хайде да оставим тези глупости. Вдигаме много шум около едно бедно кутре, което може да навреди толкова, колкото един сборник черковни химни.

Сержантът придоби изненадан вид и каза:

— Слушам, сър, но знаете, това бяха вашите собствени заповеди, пък и аз имам някои от бележките му.

— И до какво се свеждат те? Как се добра до тях?

— Надникнах през ключалката и го видях да пише. И когато сметнах, че беше горе-долу свършило, поизкашлях се и го видях да смачква написаното, да го хвърля в огъня й да се озърта, за да види дали някой не влиза. Тогава си седна пак удобно и безгрижно, като че ли нищо не е било. След това влязох и го поздравих най-любезно, подир което го изпратих да свърши някаква работа. То съвсем не изглеждаше неспокойно и веднага излезе. В огнището горяха въглища и огънят беше запален наскоро; парчето хартия бе паднало зад една бучка въглища й не се виждаше. Аз обаче го извадих. Ето го, както виждате, почти не е обгорено.

Хвърлих поглед на написаното и прочетох едно-две изречения. Тогава освободих сержанта и му казах да изпрати при мене Уеб. Ето пълния текст на написаното:

Форт Тръмбъл, осми.

Г-н Полковник,

Сбъркал съм по отношение на калибъра на трите оръдия, с които бях приключил списъка. Те са осемнадесетфунтови; цялото останало въоръжение е каквото го описах. Гарнизонът си остава съшият, както вече ви докладвах, само че двете леки пехотни бригади, които трябваше да бъдат изпратени на фронта, засега ще останат тук — в момента не мога да открия за какъв период от време, обаче скоро ще разбере и това. Ние смятаме, че като се има предвид всичко, по-добре ще е работата да се отложи до...

Тук писмото бе прекъснато — когато Рейбърн се изкашлял и принудил автора му да спре. Цялата ми обич към момчето, цялото ми

уважение към него и жалостта, които изпитвах поради бедственото му положение, в миг посърнаха, попарени от разкриването на тази хладнокръвна подлост.

Но да оставим това настрана. Предстоеше ми работа, при това работа, която изискваше задълбочено, незабавно внимание. Уеб и аз обсъдихме въпроса от всички възможни страни.

Уеб забеляза:

— Колко жалко, че е било прекъснато! Нещо ще бъде отложено — но за кога? И какво е това нещо? Може би е щяло да го съобщи в писмото, това благочестиво малко влечуго!

— Да — казах аз, — тук изпуснахме нещо важно. И кои са тези „ние“, за които се споменава в писмото? Дали се отнася до конспиратори в укреплението или вън от него?

Това „ние“ навяваше неприятни размишления. Не си струваше обаче да гадаем и затова се захем с нещо по-практично. На първо място решихме да удвоим охраната и да наложим възможно най-голяма бдителност. След това си помислихме да повикаме Уиклоу и да го накараме да ни разкрие всичко: после обаче решихме, че не ще постъпим мъдро, ако го направим, преди да сме опитали други методи. Трябваше да се сдобием с повече от писмата му и затова насочихме плановете си в тази насока. Хрумна ни една идея: Уиклоу никога не отиваше в пощата, така че може би поща му беше изоставената конюшня. Изпратихме за доверения ми писар — млад германец на име Стърн, който беше един вид детектив по природа, — разказахме му всичко за случая и му заповядахме да се заеме с него. След около един час ни се доложи, че Уиклоу отново пише нещо. Скоро подир това получихме съобщението, че поискал отпуска, за да отиде в града. Задържаха го за малко, като междувременно Стърн излезе бързо и отиде да се скрие в конюшната. Не след дълго той видял Уиклоу как влязъл, огледал се, после скрил нещо под някакъв куп боклук в единия ъгъл и си излязъл, без да бърза. Стърн грабнал скритото — беше писмо — и ни го донесе. Нямаше адрес, нито подпис. В него се повтаряше онова, което вече бяхме прочели, като по-нататък се казваше:

Смятаме, че ще е най-добре да отложим работата докато двете роти заминат. Искам да кажа, че това е

мнението на четиримата вътрешни; не съм влязъл във връзка с другите — боя се да не привлече внимание. Казвам „четирима“, защото двама загубихме; едва бяха успели да се запишат и да влязат, когато бяха изпратени на фронта. Ще е абсолютно необходимо да имаме други двама на тяхно място. Изпратените двама бяха братята от Търти майл Пойнт. Имам да ви разкрия нещо извънредно важно, обаче не мога да се доверя на този начин на съобщение; ще опитам другия.

— Малкият му мошеник! — възкликна Уеб. — Кой би могъл да предположи, че е шпионин? Но това няма значение; да сглобим всичките данни, такива каквито ги имаме, и да видим как стои работата до днес. Първо, при нас се намира един шпионин бунтовник, когото познаваме; второ, между нас има и други трима, които не познаваме; и трето, тези шпиони са се промъкнали тук по прост и лесен начин, като са се записали войници в армията на Съюза — и очевидно двамина са се излъгали в сметките си и са били изпратени на фронта; четвърто, „навън“ се намират помощници шпиони, чийто брой е неизвестен; пето, има нещо много важно, което Уиклоу се бои да съобщи по „настоящия“ метод и ще опита „другия“. Така стои работата в сегашния момент. Да дръпнем ли Уиклоу за яката и да го накараме да направи признания? Или да заловим лицето, което взима писмата от конюшната и *него* да накараме да разкрие всичко? Или пък да си мълчим и да открием повече?

Решихме да предприемем последния начин на действие. Преценихме, че сега не е необходимо да взимаме бързи мерки, тъй като беше ясно, че конспираторите вероятно ще почакаат, докато заминат двете пехотни роти. Дадохме на Стърн доста широки пълномощия и му казахме да положи всички усилия да открие „другия начин на съобщаване“ на Уиклоу. Възнамерявахме да играем смело и за тази цел решихме да действваме така, че колкото е възможно по-дълго време да не събудим подозрението на шпионите. И тъй, заповядахме на Стърн да се завърне незабавно в конюшната и ако види теренът свободен, да скрие писмото на Уиклоу там, където е било порано, за да могат да го вземат конспираторите.

Нощта се спусна, без да се случи някакво друго събитие. Беше студено, тъмно, имаше поледица и духаше мразовит вятър; но все пак през нощта аз на няколко пъти станах от топлото легло и лично отидох да проверя дали всичко е наред и дали всеки часовой стои на поста си. Винаги ги намирах напълно будни и нащрек; очевидно, бяха се понесли слухове за тайнствени опасности и удвояването на охраната представляваше нещо като потвърждение на тези слухове. Веднъж, към сутринта, се сблъсках с Уеб, който си проправяше път срещу студения вятър, и научих, че и той също на няколко пъти проверявал дали всичко е в ред.

Събитията на следния ден поускориха нещата. Уиклоу написа ново писмо; Стърн го преварил в конюшната и видял, че го скрива; взел го веднага, щом Уиклоу се махнал. След това се измъкнал и проследил от разстояние малкия шпионин с един цивилен агент по собствените му пети, тъй като преценихме, че ще е разумно да си осигурим помощта на закона в случай на нужда. Уиклоу отишъл на гарата и почакал до пристигането на влака от Ню Йорк, а след това заоглеждал лицата на слизащите тълпи пътници. След малко един господин със зелени очила и бастун се приближил, накуцвайки, спрял се край Уиклоу и започнал да се оглежда в очакване. В миг Уиклоу се стрелнал напред, мушнал плика в ръката му, а сетне се измъкнал и се скрил в тълпата. В следния момент Стърн грабнал писмото и като минал бързо край детектива, казал: „Проследи стария господин, не го изпускай от очи.“ Тогава Стърн напуснал бързо гарата заедно с тълпата и си тръгнал направо към форта.

Заклучихме се в една стая и дадохме нареждане на часовая отвън да не пуска никого да ни прекъсва.

Най-напред отворихме писмото, заловено в конюшната. Ето какво гласеше то:

СВЕЩЕН СЪЮЗ. Намерих в обичайното оръдие заповеди от Господаря, оставени там снощи, обезсилващи нарежданията, изпращани досега от подведомствения щаб. Оставих в оръдието обикновения знак за това, че заповедите са стигнали предназначението си...

Уеб прекъсна:

— Не се ли намира момчето под постоянно наблюдение сега?

Отговорих утвърдително; казах, че се намира под най-строг надзор още от момента, когато бе заловено първото му писмо...

— Тогава как е могло да сложи нещо в някое оръдие или да извади нещо оттам, без да го заловят?

— Да — казах аз, — тази работа съвсем не ми харесва.

— И на мене не ми харесва — заяви Уеб. — Това просто означава, че между самите часовой има конспиратори. Без тяхното съучастничество по един или друг начин това нещо не би могло да бъде направено.

Изпратих да повикат Рейбърн и му заповядах да прегледа батареите и да види дали ще намери нещо. След това продължихме да четем писмото:

Новите заповеди са категорични и налагат утре в три часа сутринта ММММ да бъде ФФФФФ. Двеста души ще пристигнат на малки групи с влак и по други начини от различни направления и ще бъдат на уреченото място в посоченото време. Днес ще раздам съответния знак. Очевидно успехът е сигурен, при все че нещо трябва да е било подразбрано, тъй като охраната е удвоена и нощес началниците на няколко пъти провериха караулите. У. У. пристига днес от юг и ще получи поверителни заповеди — по другия начин. Вие и шестимата трябва да бъдете в 166 точно в два часа сутринта. Ще намерите там Б. Б., който ще ви даде подробни нареждания. Паролата е същата както последния път, само че последната сричка става първа, а първата последна. Помнете ХХХХ. Не забравяйте. Бъдете смели; преди да изгрее слънцето, ще сте герои; славата ви ще бъде вечна; ще прибавите безсмъртна страница към историята. Амин.

— Гръм и мълнии! — възкликна Уеб. — Както аз виждам нещата, започва да става много горещо!

Заявих, че безсъмнено работата започва да става много сериозна.
Казах:

— Съвсем ясно е, че се предприема нещо отчаяно. Определено е да бъде извършено тази вечер — и това също е ясно. Точното естество на начинанието — искам да кажа начинът на извършването му — е забулено под тези тайнствени групи от М и Ф, обаче, както аз преценявам, крайната цел е ненадейно превземане на форта. Сега трябва да действваме бързо и енергично. Смятам, че не ще спечелим нищо, ако продължаваме да водим подмолната си политика спрямо Уиклоу. Трябва да разберем, при това колкото е възможно по-скоро, къде се намира „166“, така че да нападнем там бандата в два часа сутринта; и безсъмнено, най-бързият начин да се доберем до това е, като изтръгнем сведенията от момчето. Обаче най-първо, и преди още да сме предприели някакво важно действие, трябва да изложим работата пред Министерството на войната и да поискам пълномощия.

Изготвено беше шифровано съобщение, което да се изпрати телеграфически; прочетох го, одобрих го и го изпратих.

След това довършихме разискването на подложеното на обсъждане писмо и отворихме онова, което бе дръпнато от ръцете на куция господин. То не съдържаше нищо друго, освен два листа съвсем празна хартия! Това беше истински студен душ за горещото ни нетърпение. За миг се почувствувахме така празни, както и намерените листове хартия, и два пъти по-глупави. Но това беше само за миг; защото, разбира се, веднага след това ни хрумна мисълта за „симпатично мастило“. Доближихме хартията до огъня, като я държахме така и чакахме да се появят съответните букви под въздействието на горещината; обаче не се появи нищо, освен някакви неясни черти, от които не можахме да разберем нищо. Тогава повикахме лекаря и му заповядахме да приложи всички познати нему опити, докато получи резултат, и да ми докладва съдържанието на писмото в момента, когато го открие. Тази проверка беше една наистина проклета пречка и много естествено, ние много се раздражихме от забавянето, защото със сигурност очаквахме това писмо да ни разкрие някои от най-важните тайни на заговора.

Появи се сержант Рейбърн и извади от джоба си парче намотан канап, дълъг около един фут, на който бяха завързани три възли, и ни го показа.

— Извадих го от едно оръдие край реката — заяви той. — Извадих запушалките от всички оръдия и направих най-щателен преглед; този канап беше едничкото нещо, което намерих в оръдията.

Значи това парченце канап беше „знакът“ на Уиклоу, с който той даваше да се разбере, че заповедите на „Господаря“ са били изпълнени. Заповядах веднага да бъде сложен под арест, и то в отделно помещение всеки часовой, който е бил на пост близо до това оръдие през изтеклите двадесет и четири часа, и да не им се позволява да се свързват с никого без мое знание и позволение.

Пристигна телеграма от министъра на войната, която гласеше:

Прекратете действието на закона за неприкосновеността на личността. Обявете военно положение в града.

Предприемете необходимите арести. Действайте енергично и бързо. Осведомявайте редовно министерството.

Сега бяхме готови да се заловим за работа. Изпратих да арестуват тихомълком стария господин и да го доведат във форта; наредих да бъде поставен под стража и запретих да му говорят, както и той да разговаря с когото и да било. Отначало той беше склонен да фучи и реве, обаче скоро се отказа от това.

След това ни съобщиха, че видели Уиклоу да дава нещо на двама от новопостъпилите новобранци; и че веднага щом той обърнал гръб, те били уловени и затворени. У всеки от тях бе намерено по едно малко парче хартия със следните написани с молив думи и знаци:

ТРЕТИЯТ ПОЛЕТ НА ОРЕЛА

помни хххх

166

Съобразно с нарежданията, изпратих шифрована телеграма до министерството, като съобщих за направения напредък и описах горната бележка. Сега вече, изглежда, позицията ни беше достатъчно силна, за да си позволим да хвърлим маската по отношение на Уиклоу; ето защо изпратих да го повикат. Също така поисках и получих написаното със симпатично мастило писмо, като лекарят го бе придружил със забележката, че досега то не се било поддало на никой от опитите му, но че имало и други опити, които би могъл да приложи спрямо него, когато бъде готов за подобно нещо.

При мене влезе Уиклоу. На вид беше малко изморен и загрижен, обаче се държеше спокойно и естествено, и ако подозираше нещо, това не пролича нито по лицето, нито по държането му. Оставих го да постои миг или два, след което казах любезно:

— Мое момче, защо отиваш така често в онази стара конюшня?

Той отговори искрено и без стеснение:

— Просто не знам защо, сър. Няма никаква специална причина, освен тази, че обичам да съм самичък и там се забавлявам.

— Забавляваш се там, така ли?

— Да, сър — рече той така невинно и простичко, както и порано.

— Това ли е единственото нещо, което правиш там?

— Да, сър — рече той и вдигна поглед; в големите му ласкави очи се четеше детинско учудване.

— Сигурен ли си?

— Да, сър, сигурен съм.

След малко мълчание аз казах:

— Уиклоу, защо пишеш толкова много?

— Аз? Аз не пиша много, сър.

— Не пишеш ли?

— Не, сър. А ако става въпрос за драскане, аз действително си драскам за забавление.

— И какво правиш с драсканиците си?

— Нищо, сър, захвърлям ги.

— Никога ли не ги изпращаш никому?

— Не, сър.

Аз бутнах внезапно пред него писмото до „Полковника“. Той се сепна леко, обаче веднага придоби спокоен вид. Бузите му леко

поруменяха.

— Тогава как е станало така, че си изпратил *този* лист с драскулки?

— Не съм имал ни... никакви лоши намерения, сър.

— Никакви лоши намерения! Ти издаваш въоръжението и състоянието на форта и това не са никакви лоши намерения, така ли?

Той сведе глава и не отговори нищо.

— Хайде, кажи всичко и престани да лъжеш. За кого беше предназначено това писмо?

Сега той прояви признаци на тревога, но бързо се съвзе и отговори с дълбоко разчувствуван глас:

— Ще ви кажа истината, сър — цялата истина. Това писмо изобщо не е било предназначено за никого. Написах го, само за да се забавлявам. Сега виждам колко погрешно и глупаво съм постъпил, обаче, честна дума, сър, това е единствената ми простъпка.

— А, доволен съм да чуя това. Опасно е да се пишат такива писма. Надявам се да си сигурен, че това е единственото, което си написал, нали?

— Да, сър, напълно съм сигурен.

Нахалството му беше смайващо. Той изрече тази лъжа с възможно най-искрения израз, който човек може да си представи. Почаках малко да поуспокоя надигацията се в гърдите ми гняв и казах:

— Уиклоу, порови малко из паметта си и виж дали няма да можеш да ми помогнеш във връзка с едно-две дребни неща, за които искам да те разпитам.

— Ще положя всички усилия, сър.

— Тогава, преди всичко... кой е „Господарят“?

Това го накара да ни хвърли изплашен поглед; но само толкова. В миг отново стана спокоен и отговорен без вълнения:

— Не знам, сър.

— Не знаеш?

— Не знам.

— *Сигурен* ли си, че не знаеш?

Той се помъчи да продължи да ме гледа в очите, обаче напрежението беше твърде голямо; брадата му се сниши към гърдите и той замълча; той стоеше така, като въртеше някакво копче, достоен да

събуди съжаление, въпреки подлите си постъпки. След малко наруших мълчанието с въпроса:

— Кои са членовете на „Свещения съюз“?

Тялото му видимо се разтрепери и той направи едно безцелно движение с ръце, което за мене изразяваше молбата на едно отчаяно същество за съчувствие. Обаче не издаде никакъв звук. Продължи да стои с лице, наведено към земята. Като седяхме така, вперили поглед в него, чакайки го да говори, видяхме едри сълзи да се търкалят по бузите му. Но той остана безмълвен. След малко рекох:

— Ти трябва да ми отговориш, момчето ми, и да кажеш истината. Кои са членовете на „Свещения съюз“?

Уиклоу продължаваше мълчаливо да плаче. След малко аз казах малко остричко:

— Отговори на въпроса!

Той се помъчи да овладее гласа си и тогава, като ми отправи умоляващ поглед, изрече с мъка следните думи между хълцанията си:

— О, сър, смилете се! Не мога да отговоря, защото не знам.

— Какво!

— Наистина, сър, казвам ви самата истина. Никога до този момент не съм чувал за „Свещения съюз“. Честна дума, сър, така е.

— Боже мой! Погледни твоето второ писмо: ето, виждаш ли думите „Свещен съюз“? Какво ще кажеш сега?

Той впери поглед в лицето ми с обидения израз на човек, към когото са се отнесли с голяма несправедливост, а после каза разчувствувано:

— Това е някаква жестока шега, сър; и как са могли да я направят с мене, който съм се старал с всички сили да вървя по правия път и никога никому не съм навредил? Някой е подправил почерка ми; не съм написал нито един от тези редове; никога не съм виждал това писмо!

— Ах ти, отвратителен лъжец! Ето, какво ще кажеш за *това*? — и аз дръпнах писмото със симпатичното мастило от джоба си и го бутнах пред очите му.

Лицето му стана съвсем бяло — бяло като на мъртвец. Той се олюля и опря ръка на стената да се задържи. След миг запита с толкова слаб глас, че думите му едва се чуваха:

— Прочетохте... ли го?

Лицата ни трябва да бяха разкрили истината, преди устните ми да можеха да проронят лъжливото „да“, защото ясно видях смелостта отново да се появява в очите на момчето. Чаках го да каже нещо, обаче то продължаваше да мълчи. Така че най-после аз рекох:

— Добре, а какво ще кажеш за онова, което разкриваш в това писмо?

То отвърна със съвършено спокойствие:

— Нищо, освен това, че то е напълно безвредно и не може никому да причини зло.

Бях поставен, тъй да се каже, натясно, тъй като не можех да докажа неверността на твърдението му. Не знаех как точно да продължа да действам. Една мисъл ми дойде на помощ и аз казах:

— Положителен си, че не знаеш нищо за „Господаря“ и за „Свещения съюз“ и че не си писал писмото, за което твърдиш, че е подправено, така ли?

— Да, сър — положителен съм.

Извадих бавно намотания канап, на който бяха завързани три възли, и го вдигнах нагоре, без да говоря. Той впери безразлично очи в него, а после ме погледна въпросително. Търпението ми беше поставено на голямо изпитание. Аз обаче сдържах гнева си и казах с обикновения си глас:

— Уиклоу, виждаш ли това?

— Да, сър.

— Какво е то?

— Изглежда да е парче канап.

— Изглежда? То действително е парче канап. Познаваш ли го?

— Не, сър — отвърна той толкова спокойно, колкото биха могли да се изрекат тези думи.

Хладнокръвието му беше просто удивително! Замълчах няколко секунди, за да може мълчанието да засили внушителността на онова, което се готвех да кажа; тогава станах и сложих ръка на рамото му и заявих сериозно:

— Клето момче, това не ще ти помогне ни най-малко. Този знак за „Господаря“, този канап, намерен в едно от оръдията по крайбрежието...

— Намерен в оръдието! О, не, не, не! Не казвайте в оръдието, а в една пукнатина на запушалката! Той трябва да е бил в пукнатината! —

И той падна на колене, стисна ръце и вдигна лице, което имаше такъв пепеляв цвят и по което бе изписан такъв голям ужас, че беше жално да го гледаш.

— Не, той беше в оръдието.

— О, нещо е било объркано! Боже мой, загубен съм! — И той скочи и затича насам-натам, изплъзвайки се от ръцете, прострени да го заловят, като по всякакъв начин се мъчеше да избяга от помещението. Но, разбира се, бягството беше невъзможно. Тогава той отново падна на колене, като плачеше с всички сили, и прегърна коленете ми. Останал така, прилепен до мене, той умоляваше: — О, имайте милост към мене! Не ме издавайте; те не ще пощадят живота ми! Защитете ме. Ще призная всичко!

Трябваше да мине известно време, докато успеем да го успокоим, да поразсеем уплахата му и да го накараме да се държи що-годе разумно. Тогава започнах да го разпитвам, а той отговаряше смирено, със сведени надолу очи, като от време на време бършеше непрестанно течащите си сълзи.

— Значи в душата си ти си бунтовник, така ли?

— Да, сър.

— И шпионин?

— Да, сър.

— И си действувал под точно определени заповеди отвън?

— Да, сър.

— С готовност?

— Да, сър.

— С радост може би?

— Да, сър; няма смисъл да отричам. Южните щати са моята родина; сърцето ми е южняшко и цяло е отдадено на тяхното дело.

— Значи онова, което ми разказа за извършените спрямо вас неправди и за преследванията, на които било подложено семейството ти, беше измислено за случая, така ли?

— Те... те ми наредиха да го кажа, сър.

— И ти си готов да предадеш и унищожиш онези, които се смилиха над тебе и ти дадоха подслон! Съзнаваш ли колко низко си паднал ти, клето, заблудено същество?

Той отговори само с хълцания.

— Добре, да оставим това настрана. Да се заловим за работа. Кой е „Полковникът“ и къде е той?

Момчето започна силно да плаче и се помъчи да отклони въпроса. Заяви, че ще бъде убито, ако каже. Заплаших го, че ще го поставя в тъмната килия и ще го заключа, ако не отговори. Същевременно обещах, че ще го запазя от всяка беда, ако направи откровени признания. В отговор на всичко това то склочи устни и прояви упоритост, която не можах да разклатя. Най-после го поведох към тъмната килия, обаче един-единствен поглед към нея сломи съпротивата му. То избухна в плач, започна да се моли и заяви, че ще разкрие всичко.

И така, върнах го обратно и то каза името на „Полковника“, като го описа подробно. Каза, че ще може да бъде намерен в главния хотел на града, облечен цивилно. Трябваше отново да го заплаша, за да ми опише „Господаря“ и да ми съобщи името му. Заяви, че се намира в Ню Йорк на Бонд стрийт №15, познат като Р. Ф. Гейлорд.

Описах го и съобщих телеграфически името му на началника на столичната полиция и поисках Гейлорд да бъде арестуван и задържан, докато изпратят да го доведат.

— А сега — казах аз, — изглежда, че неколцина от конспираторите се намират „навън“, навярно в Ню Лондон. Дай ми имената и ги опиши.

Той назова и описа трима мъже и две жени — всички на квартира в главния хотел. Дадох тихомълком съответните заповеди и те бяха арестувани заедно с „Полковника“ и затворени във форта.

Стори ми се, че Уиклоу се готвеше да ме отклони с една лъжа, обаче аз показах тайнствените листчета хартия, намерени у двама от тях, и това му подеждва благотворно. Заявих, че сме заловили двама от хората и той трябва да посочи третия. Това страшно го изплаши и той извика:

— Моля ви се, не ме принуждавайте; той веднага ще ме убие!

Казах му, че всичко това са глупости; ще наредя да има до него човек, който да го брани, пък и освен това войниците ще бъдат събрани без оръжие. Заповядах да се повикат всички новопристигнали новобранци, след което разтрепераният малък негодник обходи редиците, мъчейки се да изглежда колкото се може по-безучастен. Най-

после той изрече една-единствена дума на един от войниците и преди да бе изминал и пет крачки, човекът бе арестуван.

Веднага щом Уиклоу се намери отново между нас, аз наредих да доведат тримата души. Накарах единия от тях да излезе крачка напред и казах:

— Слушай какво, Уиклоу, ще кажеш каквото те питам, без никакво отклоняване от истината. Кой е този човек и какво знаеш за него?

Тъй като вече не можеше да се измъкне, той изостави всякаква мисъл за последиците, прикова очи в лицето на арестувания и започна да говори без никакво колебание в следния смисъл:

— Истинското му име е Джордж Бристоу и е от Нови Орлеан; преди две години беше втори помощник-капитан на крайбрежния параход „Капитол“; нехранимайко от класа и два пъти е бил затварян за убийство — веднъж заради убийство на един моряк на име Хайд с лоста на рудана, а другия път убил палубен моряк, загдето отказал да хвърля лота, понеже то не било негова работа. Той е шпионин и е изпратен тук от „Полковника“ да действа в това си качество. Беше трети помощник-капитан на кораба „Сейнт Николас“, когато той бе разрушен от взрив близо до Мемфис в 1858 г. и едва не го линчуваха затова, че ограбил умрелите и ранените, докато ги откарвали на брега в празна лодка за пренасяне на дърва.

И тъй нататък, и тъй нататък — разказа цялата биография на човека. Когато свърши, аз запитах арестувания:

— Какво ще кажеш за всичко това?

— Прощавайте за изразите, които ще употребя във ваше присъствие, сър, но това е най-мръсната лъжа, която е била изречена някога.

Пратих го обратно в ареста и повиках подред и другите. Същият резултат. Момчето описа подробно историята на всеки един, без нито веднъж да прояви колебание относно някой факт или дума; обаче едничкото нещо, което можех да изтръгна от тези мошеници, беше възмутеното им твърдение, че всичко това са лъжи. Те не признаваха нищо. Отново ги върнах в ареста и докарах един по един останалите затворници. Уиклоу разкри всичко за тях: от кои градове на Южните щати идват, както и всички подробности по връзката им със заговора.

Обаче всички отхвърлиха неговите показания и нито един не призна нищо. Мъжете изпадаха в ярост, жените плачеха. Според онова, което твърдяха самите те, всички били невинни хора от Западните щати и обичали Съюза повече от всичко на света. Изпълнен с отвращение, аз поставих бандата под ключ и още веднъж се залових да изповядвам Уиклоу.

— Къде е №166 и кой е Б. Б?

Тук обаче той реши да сложи граница. Нито увещанията, нито заплахите бяха в състояние да му повлияят. Времето летеше — необходимо бе да се вземат сериозни мерки. Затова го завързах за палците тъй, че да увисне над самия под. Увеличаващата се болка изтръгна от него викове, които едва можех да понасям. Обаче удържах положението и скоро той изкрещя:

— О, моля ви се, развържете ме и всичко ще кажа!

— Не, ще кажеш, преди да те развържа.

Сега всеки миг за него беше агония, така че той изригна всичко.

— №166, хотел „Игъл“ — и той назова една мръсна кръчма долу на брега, свърталище на обикновени работници, докери и хора със съмнителна репутация.

Развързах го и поисках да узная целта на заговора.

— Да се превземе тази вечер фортът — заяви той упорито, като хълцаше.

— Знам ли вече всички ръководители на заговора?

— Не. Известни ви са всички, освен онези, които ще се срещнат в №166.

— Какво означават думите „Помни ХХХХ“?

Никакъв отговор.

— Каква е паролата на №166?

Никакъв отговор.

— Какво значат тези групи от букви — ФФФФФ и ММММ?
Отговаряй! Иначе отново ще увиснеш.

— Никога не ще кажа! Предпочитам да умра. Сега правете каквото искате.

— Мисли какво говориш, Уиклоу. Това ли е последната ти дума?

Той отговори спокойно, без никакво потрепване на гласа:

— Да, това е последната ми дума. Както е сигурно, че обичам онеправданата си страна и мразя всичко, върху което грее това северно

слънце, така положително е и това, че по-скоро ще умра, отколкото да разкрия тези неща.

Отново го завързах за палците. Когато болката го обзе с всичката си сила, клетникът нададе крясъци, чийто звук късаше сърцето, обаче не можахме да изтръгнем от него нищо друго. На всеки въпрос той даваше с викове все същия отговор:

— Мога да умра и съм готов да умра, обаче никога не ще кажа.

И тъй, трябваше да се откажем. Убедени бяхме, че действително би предпочел по-скоро да умре, отколкото да направи признание. Тогава го свалихме и затворихме под най-строга охрана.

В продължение на няколко часа след това бяхме заети с изпращане на телеграми до Министерството на войната, както и с приготовленията за обиск на №166.

Тази тъмна и мразовита нощ беше пълна със събития. Бяха се разнесли слухове и целият гарнизон беше нащрек. Охраната беше утроена и никой не можеше да излезе или да влезе, без да бъде спрял, с насочена към главата му пушка. Обаче Уеб и аз бяхме по-малко загрижени, отколкото преди, понеже заговорът бездруго беше до голяма степен разстроен, след като по-голямата част от ръководителите му бяха в нашите ръце.

Реших да отида по-рано в №166, да заловя и обезвредя Б. Б. и да бъда на мястото, когато пристигнат останалите. Към един и четвърт след полунощ се измъкнах от крепостта с около половин дузина яки и смели войници от редовната армия на Съединените щати подире ми — и с момчето Уиклоу, с вързани на гърба ръце. Казах му, че отиваме в №166 и че ако разбере, че отново ни лъже и заблуждава, ще трябва да ни посочи истинското място или да си тегли последиците.

Доближихме крадешком ханчето и предприехме разузнаване. В малката кръчма гореше светлина, а останалата част от сградата беше тъмна. Опитах предната врата; тя се поддаде на натиска ми и ние тихичко влязохме, като затворихме вратата зад себе си. Тогава събухме обущата си и аз поведох групата към кръчмата. Там се намираше собственикът германец, заспал на стола си. Събудих го полека и му казах да си свали обувките и да тръгне пред нас, като същевременно го предупредих да не издава ни звук. Той послуша без никакво възражение, обаче очевидно беше много изплашен. Заповядах му да ни заведе в № 166. Изкачихме се по стълбите безшумно като котки; и

тогава, пристигнали в по-отдалечения край на един дълъг коридор, дойдохме до една врата, през прозорчето, над която можахме да различим мъждукането на мътна светлина вътре. Ханджията опипа в тъмното и ми прошепна, че това е № 166. Опитах вратата — беше заключена отвътре. Дадох шепнешком заповед на един от най-едрите ми войници; опряхме широките си рамене до вратата и с един тласък я откачихме от пантите. Мярна ми се някаква фигура в леглото — видях главата ѝ да се стрелка към свещта; светлината угасна и ние се намерихме в пълен мрак. С един голям скок аз се озовах на леглото и приковах с коленете си намиращия се на него човек. Пленникът ми отчаяно се бореше, обаче аз стиснах гърлото му с лявата си ръка и това помогна твърде много на коленете ми да го задържа. Тогава измъкнах веднага револвера си, вдигнах спусъка и предупредително допрях студеното дуло до бузата му.

— А сега някой да запали клечка кибрит! — казах аз. — Пипнал съм го.

Нареждането ми бе изпълнено. Клечката кибрит пламна. Погледнах пленника си, и боже мой, оказа се, че туй беше млада жена!

Пуснах я и слязох от леглото, като се почувствувах доста неловко. Всеки гледаше вперено и тъпо съседа си. Изненадата бе така голяма и внезапна, че всички бяхме като стъписани. Младата жена започна да плаче и закри лице с чаршафа. Ханджията каза смирено:

— Дъщеря ми, правила е нещо нередно, nicht wahr^[1]?

— Дъщеря ви? Тя дъщеря ли ви е?

— О, да, дъщеря ми е. Току-що пристигна от Синсинати, малко болна.

Дявол да го вземе, това момче отново е излъгало. Това не е истинският № 166; това не е Б. Б. А сега, Уиклоу, ще ни разкриеш истинския №166, защото иначе... я, гледай! Къде е това момче?

Изчезна, изчезна като дим! И при това не можахме и следата му да открием. Ето ти трудно положение. Проклех глупостта си, задето не бях го вързал за един от войниците, обаче сега беше вече излишно да се тревожа за това. Какво трябваше да направя при сегашните обстоятелства? Това беше въпросът. Най-последно възможно е девойката действително да е Б. Б. Не вярвах да е така, обаче не си струваше да приемам за доказателство нещо, което само ми се струва, че е вярно или невярно. Затова най-последно настаних хората си в една празна стая

срещу №166 и им казах да залавят всеки, който се приближи до стаята на момичето, и да задържат със себе си ханджията, и то под строг надзор, до по-нататъшна заповед. Тогава бързо се върнах във форта, за да проверя дали там все още всичко беше в ред.

Да, всичко беше в ред. Така си и остана. Стоях буден цяла нощ, за да съм сигурен, че ще продължи да е така. Нищо не се случи. Бях неизказано доволен, когато видях отново зората и можах да телеграфирам на министерството, че звездното знаме на Съюза продължава да се вее над форт Тръмбъл.

Огромна тежест се вдигна от гърдите ми. Разбира се, не отслабих бдителността, нито пък усилията; работата беше твърде сериозна за такова нещо. Наредих да ми доведат един по един арестантите, като ги измъчвах с часове, стараяйки се да изтръгна от тях признания, обаче опитите ми се провалиха. Те само скърцаха със зъби и си скубеха косите, без да разкрият нищо.

Към обед пристигнаха сведения за избягалото момче. В шест часа сутринта било забелязано да върви по пътя на запад, на около осем мили от форта. Веднага изпратих по дирите му един кавалерийски лейтенант и един редник. Те го забелязали на около двадесет мили. Било се прехвърлило през някаква ограда и изморено се тътрело през разкаляна нива към голяма старовремска къща в покрайнините на едно село. Те минали през малка горичка, заобиколили и се приближили към къщата от противоположната страна, след това скочили от конете и бързо влезли в кухнята. Там нямало никой. Промъкнали се в съседната стая, която също била празна; вратата, водеща към предната стая, била отворена. Тъкмо щели да влязат, когато чули нисък глас; някой се молел. Те се спрели благоговейно, а лейтенантът надникнал и видял двама старци, мъж и жена, коленичили в един ъгъл на всекидневната. Старецът произнасял молитвата и точно когато завършвал, момчето Уиклоу отворило предната врата и влязло. И двамата старци се спуснали към него и го задушили с прегръдки, викайки:

— Момчето ни! Миличкото ни! Хвала на бога. Изгубеният се намери! Мъртвият отново се върна при нас!

Е, сър, каква мислите била работата? Това дяволче било родено и отгледано в този дом и през целия си живот никога не се отдалечавало и на пет мили от него до онзи момент, две седмици преди това, когато

се промъкна в стаята ми и ме метна с жалостивата си история. Това е самата истина. Старецът бил баща му — начетен стар джентълмен, оттеглил се от служба свещеник; а старата жена била майка му.

Нека сега обясня с една-две думи поведението на това момче и постъпките му. Излезе, че то ненаситно поглъщало евтини романчета и сензационни разкази — ето защо тъмните мистерии и евтиният героизъм били точно по вкуса му. Също така чело във вестниците как бунтовнически шпиони се промъкват крадешком сред нас, какви грозни цели си поставят и как понякога успяват в начинанията си, докато най-последно въображението му съвсем се разпалило на тази тема. В продължение на няколко месеца негов постоянен другар бил един млад янки, много сладкодумен и с живо въображение, който една-две години служил като помощник-ковчежник на някои кораби, които се движели между Нови Орлеан и пристанища на двеста или триста мили нагоре по течението на Мисисипи, така че му било лесно да борави с имената и подробностите, свързани с този край. Преди войната и аз бях прекарал два или три месеца в тази част на страната и тя ми беше позната тъкмо толкова, че да мога да бъда подведен от момчето, докато човек, роден в Луизиана, навярно щеше да го хване в лъжа още в първите петнадесет минути. Знаете ли защо беше казало, че би предпочело да умре, отколкото да разкрие някои от заговорническите тайни? Просто защото не е могло да ги разкрие! Те не означавали нищо; били рожби на въображението му, то не разсъждавало върху тях нито предварително, нито впоследствие и затова, запитано неочаквано за тях, не могло да измисли някакво обяснение. Така например не можа да ни каже какво се крие в написаното със „симпатично мастило“ писмо поради простата причина, че в него не е имало нищо скрито; то било само чиста хартия. Не било сложило нищо в никакво оръдие и изобщо нямало такова намерение, защото всичките му писма били предназначени за измислени лица, а когато скривало някое писмо в конюшнята, винаги прибирало оставеното на предишния ден; канапът с възлите не му е бил познат — то го видяло за първи път, когато му го показах аз, но щом му разкрих къде е бил намерен, то веднага се хванало за тази идея по своя си романтичен начин и това наистина произведе голям ефект. Измислило също и г-н „Гейлорд“; точно тогава не е имало и никаква къща на Бонд стрийт №15 — тя била разрушена три месеца преди това. Измислило също и „Полковника“, измислило и

гръмките истории на онези нещастници, които бях заловил и бях изправил на очна ставка с него; измислило Б. Б. Може дори да се каже, че измислило №166, тъй като, преди да отидем в хотел „Игъл“, то даже не знаело, че там има стая с такъв номер. Винаги било готово да измисли каквото и да било и когато и да било, ако е необходимо. Когато му поисках да посочи „външни“ шпиони, то веднага ми описваше непознати хора, които бе видяло в хотела и чиито имена случайно бе дочуло. Ах, през тези няколко вълнуващи дни това момче бе живяло в чудесен, тайнствен, романтичен свят и смятам, че за него той е бил истински и че му се е радвало от цялото си сърце.

Но на нас то създаде много тревоги и какви ли не унижения. Разбирате, нали, поради него бяхме арестували и задържали във форта петнадесет-двадесет души с часовой пред вратите. Голяма част от арестантите ни бяха военни и пред тях нямаше защо да се извинявам; обаче останалите бяха първокласни граждани от цялата страна и никакви извинения не бяха в състояние да ги удовлетворят. Те просто се гневяха, пенеха се и създаваха безброй тревоги! Пък и двете дами — едната беше съпруга на член на Конгреса от Охайо, а другата бе сестра на епископ от Западните щати — с какъв сарказъм и с какви подигравки ни обсипаха и какви ядни сълзи проляха! Това са неща, които можеха да ме накарат да ги помня дълго — и действително дълго ще ги помня. Онзи стар, куц господин с тъмните очила беше ректор на колеж от Филадельфия, дошъл за погребението на свой племенник. Разбира се, никога преди това не бе виждал малкия Уиклоу. Знаете, той не само пропусна погребението и бе затворен като бунтовник шпионин, но освен това, изправил се там в стаята ми, Уиклоу дръзко ми го описа като фалшификатор, търговец на роби, крадец на коне и мошеник от най-известното гнездо на нехранимайковци в Галвестън; а това бе нещо, с което клетият стар господин просто не можа, изглежда, да се помири.

Ами Министерството на войната! Но, боже, боже, нека спуснем завесата върху тази част на представлението!

Забележка. Показах ръкописа си на майора и той каза: „Непознаването на военните въпроси ви е подвело да направите някои малки грешки. Все пак те са живописни — да не им обръщаме

внимание; военните ще се усмихнат, като ги видят, останалите няма да ги забележат. Главните факти на разказа са правилно дадени и сте ги изложили почти точно така, както се случиха. М. Т.“

[1] Nicht wahr (нем.) — „нали“ — Б. пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.